

Innhold

Lovforkortelser	21
DEL I	
INTRODUKSJON TIL ARVERETTEN	23
1. Arverettens tema og noen sentrale begreper	25
2. Lov og testament som grunnlag for arverettigheter. Arverettens funksjoner	29
3. Innenfor og utenfor arverettens område	32
3.1 Arverett og andre rettsområder	32
3.2 Om rettigheter som ikke arves eller fordeles etter arvereglene	34
4. Metode, litteratur og opplegget i boken	36
4.1 Arverettslig metode	36
4.2 Arvelov med forskrifter som rettsgrunnlag	38
4.3 Om arverettslig lovtolking	39
4.3.1 Formål, språkbruk og skjønn	39
4.3.1.1 Formål med lovbestemmelser som mål for lovtolking?	39
4.3.1.2 Språkbruksnormer og fagtermer, herunder legaldefinisjoner	40
4.3.1.3 Bruk av skjønn ved regler som inneholder ord med vage betydninger	42
4.3.2 Rettskilder som tolkingsbidrag og støtteargumenter	43
4.3.2.1 Lovforarbeider, herunder om formål med lov- bestemmelser	43
4.3.2.2 Rettskilder knyttet til arvelovens forløpere	43
4.3.2.3 Rettsavgjørelser/rettspraksis	44
4.3.2.4 Andre myndigheters avgjørelser/praksis	45
4.3.2.5 Rettsoppfatninger, særlig i juridisk litteratur	46

4.3.2.6	Avtaler mellom Norge og andre stater (traktater)	47
4.3.2.7	Legitime eller reelle hensyn (verdibaserte konsekvensbetraktninger)	48
4.4	Om forholdet mellom lovtolkning og faktumfastsettelse	51
4.5	Arverettslitteratur	55
4.6	Det videre opplegget i boken	56
5.	Hovedtrekk i rettsutviklingen	59
5.1	Innledning: hovedtrekk langs tre linjer	59
5.2	Om rettsstilstanden etter landskapslovene: ættearv	59
5.3	Magnus Lagabøtes landslov av 1274 og utvikling av testasjonsadgang ...	61
5.4	Tidlig moderne tid: utvikling av felagsordninger og kongelige bevillinger til fordel for gjenlevende ektefelle	62
5.5	Christian den femtes Norske lov av 1687 og enkelte senere lover, og videreutvikling av bevillingspraksis	62
5.6	Uskifteloven av 1851 og arveloven av 1854	64
5.7	Lov om ektefellers formuesforhold og lov om uskiftet bo av 1927, og endringer av arveloven i 1937	66
5.8	Arveloven av 1972 og senere endringer	67
5.9	Enkelte andre samfunnsutviklingstrekk i nyere tid	70
6.	Hva skjer vanligvis etter dødsfallet?	72
6.1	Innledning	72
6.2	Melding om dødsfallet	73
6.3	Søk etter, opplysninger fra og varsling av arvinger	74
6.4	Tingrettens veiledningsplikt, sperring av bankkonti, begravelser- kostnader m.m.	75
6.5	Registrering og sikring av eiendeler	75
6.6	Formues- og bankboksfullmakt	76
6.7	Proklama	76
6.8	Valg mellom uskifte, privat eller offentlig skifte. Uskifte- og skifteattest	77
DEL II		
ARVERETT OG USKIFTERETT ETTER LOVEN		79
7.	Begrunnelser for arverett etter loven	81
7.1	Hvorfor lovregler som gir umiddelbar arverett?	81
7.2	Hva slags forbindelser kvalifiserer til arverett, og hvorfor?	83
7.3	Regler om hvem som arver hvor stor andel, men ikke hva	84

8.	Slektskap som grunnlag for arverett	86
8.1	Om forholdet mellom slektsarv og livsledsagers rettigheter	86
8.2	Bare slektninger i nærmeste av tre arvegangsklasser arver	87
8.3	Fordeling mellom slektninger i første arvegangsklasse: alminnelige regler	91
8.4	Fordeling mellom slektninger i andre arvegangsklasse	95
	8.4.1 Alminnelige regler	95
	8.4.2 Unntak fra arvegangsklasseprinsippet	97
8.5	Fordeling mellom slektninger i tredje arvegangsklasse	98
	8.5.1 Alminnelige regler	98
	8.5.2 Avgrensning av istedenfor-retten	99
	8.5.3 Unntak fra prinsippet om lik deling mellom linjene	100
8.6	Rettslig slektskap som forutsetning for arverett	101
	8.6.1 Rettslig slektskap bygger på rettslig foreldreskap	101
	8.6.2 Foreldreskap etter barneloven	101
	8.6.2.1 Morskap	101
	8.6.2.2 Farskap	103
	8.6.2.3 Medmorskap	105
	8.6.2.4 Farskap og medmorskap kan ikke prøves prejudisielt i arvesaker	106
	8.6.2.5 Foreldres endring av juridisk kjønn er uten betydning	106
	8.6.3 Foreldreskap etter adopsjonsloven	106
	8.6.4 Foreldreskap etter andre lover	108
	8.6.5 Steforeldre, fosterforeldre mv. er ikke rettslige foreldre	109
	8.6.6 Utelukkelse av arveretten for far og fars slekt	109
	8.6.6.1 Om regelen og dens begrunnelse	109
	8.6.6.2 Hvilke lovbrudd kan utelukke arverett?	110
	8.6.6.3 Far må være «dømt for» lovbruddet. Hva slags reaksjoner omfattes?	112
8.7	Særregel for barn som arvelater fortsatt forsørget	113
	8.7.1 Om regelen og dens formål	113
	8.7.2 «Forsørget» - utgifter til «livsopphold»	115
	8.7.3 Utgifter til «utdanning mv.»	116
	8.7.4 «Rimelig etter forholdene», herunder om summens størrelse	117
	8.7.5 Retten skal oppfylles før annen arv	120
	8.7.6 Analogisk anvendelse av regelen?	120
8.8	Særregel om avkorting i livsarvingers arv	123
	8.8.1 Om regelen og dens formål	123
	8.8.2 «Ytelse av økonomisk verdi»	126
	8.8.2.1 Vanlig språkbruk som utgangspunkt	126

8.8.2.2	Omfattes mer enn gaver?	127
8.8.2.3	Må et krav om 'betydelig' økonomisk verdi innfortolkes?	131
8.8.3	«satt som en betingelse for ytelsen»	132
8.8.4	«Har en livsarving mottatt ... fra arvelateren»	135
8.8.5	Avkortningens virkninger	138
8.8.5.1	Noen problemstillinger og rettsgrunnlag: Primært disposisjonen, sekundært loven	138
8.8.5.2	Avkortingsbeløpets størrelse	139
8.8.5.3	Avkortingsbeløpet er større enn livsarvingens rett til arv	145
8.8.5.4	Livsarvingen som har mottatt ytelsen, dør før arvelateren	147
8.8.5.5	Medfører avkortningen endringer for andre arvingers rettigheter?	148
8.8.6	Bestemmelsens plassering og risiko for at regelendringer overses	153
9.	Ekteskap som grunnlag for arverett	155
9.1	Hvem kan ha arverett som arvelaters ektefelle, og hvorfor har ektefeller arverett?	155
9.2	Ektefellers formuesordning har betydning for hvordan arveformuen fastlegges	158
9.3	Arvelater etterlater seg også livsarvinger	160
9.4	Arvelater etterlater seg ikke livsarvinger	164
9.5	Bortfall av ektefelles rett til arv etter loven	165
10.	Samboerskap som grunnlag for arverett	170
10.1	Hvorfor arverett for arvelaters samboer?	170
10.2	Hva slags samboerforhold omfattes?	171
10.2.1	Samboerbegrepet	171
10.2.1.1	Legaldefinisjon og vanlig språkbruk	171
10.2.1.2	«en person ... som bor sammen med en annen person»	172
10.2.1.3	«bor sammen ... i et ekteskapsliknende parforhold»	172
10.2.1.4	«over 18 år»	175
10.2.1.5	Må kunne inngå ekteskap med hverandre	175
10.2.1.6	Ikke samboere «hvis en av dem er gift eller samboer med en annen»	176
10.2.2	Samboerforhold som besto ved dødsfallet	176
10.2.2.1	Utgangspunkter	176
10.2.2.2	Felles bosted ved dødsfallet	178
10.2.2.3	Samboere ved dødsfallet uten å bo sammen?	180
10.2.3	Samboere som har, har hatt, eller venter barn sammen	184
10.3	Arverettens omfang og prioritet	188
10.4	Forholdet mellom arverett og uskifterett	190

11.	Uskifterett for ektefeller	192
11.1	Om uskifterettens kjerneinnhold og begrunnelser	192
11.2	Vilkår for uskifterett og hva som kan overtas uskiftet	195
11.2.1	Noen grunnleggende vilkår	195
11.2.2	Betydningen av gjenlevende ektefelles personlige og økonomiske forhold	196
11.2.2.1	Mangler ved evnen til å ivareta egne interesser	196
11.2.2.2	Økonomi og økonomistyring	199
11.2.3	Betydningen av ektefellenes formuesordning for hva som kan overtas uskiftet	202
11.2.3.1	Felleseie: umiddelbar uskifterett i henhold til arveloven	202
11.2.3.2	Særeie: Loven godtar uskifterett i henhold til visse typer private rettsstiftende disposisjoner	208
11.2.3.3	Uskifte med avdødes særeie, virkning for lengstlevendes særeie	210
11.2.4	Hvem uskifterett gjelder overfor	212
11.2.4.1	Utgangspunkt: Alle andre arvinger etter loven	212
11.2.4.2	Avdødes særskilte livsarvinger må samtykke til uskifte	212
11.2.4.3	Kan testamentsarvinger samtykke til uskifte?	214
11.2.5	Noen felles regler for samtykke som grunnlag for uskifte	222
11.2.5.1	Samtykkesituasjoner som omhandles	222
11.2.5.2	Samtykket som bindende avtalerettslig disposisjon	222
11.2.5.3	Adgangen til å sette vilkår for å gi samtykke	225
11.2.6	Eksisterende uskiftebo må skiftes før nytt uskifte kan etableres ...	227
11.2.7	Formelle vilkår for å etablere uskifte	229
11.2.7.1	Må gi melding om uskifte, inkludert erklæring om å overta ansvaret for avdødes forpliktelser	229
11.2.7.2	Må ha mottatt uskifteattest	232
11.3	Ansvar for arvelaterens forpliktelser	234
11.3.1	Litt om ansvar for avdødes forpliktelser ved skifte og uskifte	234
11.3.2	Et ubetinget og ubegrenset ansvar	235
11.3.3	Adgangen til å utestede proklama	237
11.4	Erverv etter at uskifte er etablert	238
11.5	Råderetten over uskifteformuen	242
11.5.1	Innledning: Råderett «i levende live» og ved testament	242
11.5.2	Livsdisposisjoner: eiers råderett, men innenfor visse grenser	243
11.5.2.1	Innledende klargjøringer	243
11.5.2.2	Begrensningsreglenes art - lojalitetshensynet som tolkingsfaktor	244
11.5.2.3	Kritikkverdige handlinger kan gi rett til å kreve skifte	245

11.5.2.4	Kritikkverdige handlinger kan gi rett til å kreve vederlag under skiftet	250
11.5.2.5	Særlig om vederlag for omplassering av midler	251
11.5.2.6	Innledende merknader om gaver og arveoppgjør	253
11.5.3	Særlig om adgangen til å gi gaver	254
11.5.3.1	Innledende om begrunnelse, samtykke og forholdet til forløperen i al. 1972 § 19	254
11.5.3.2	Gavebegrepet: utgangspunkter	255
11.5.3.3	Gavebegrepet: formuesforskyvning	257
11.5.3.4	Gavebegrepet: berikelseshensikt	265
11.5.3.5	«står i misforhold til formuen i uskifteboet»: en avveiningsregel	274
11.5.3.6	«mottakeren forsto eller burde ha forstått»: god tro og aktsomhetsnorm	290
11.5.3.7	Virkning av rettsbrudd	297
11.5.4	Særlig om adgangen til å gi arveoppgjør	303
11.5.4.1	Utgangspunkt: forholdet til gaveregelen i § 23	303
11.5.4.2	Utdeling gir rett til tilsvarende oppgjør om ikke samtykke er gitt	304
11.5.4.3	Hva skal anses som et «arveoppgjør»?	306
11.5.5	Arvingenes rett til å kreve sikring av bevis	307
11.5.6	Råderetten ved testament	309
11.5.7	Overgangsregler	311
11.6	Opphør av uskifte	312
11.6.1	Hvem kan kreve at uskifteformuen skiftes, og på hvilke vilkår? ...	312
11.6.1.1	Innledning	312
11.6.1.2	Lengstlevende ektefelles betingelsesløse rett	312
11.6.1.3	Når kan skifte kreves på vegne av lengstlevende ektefelle?	316
11.6.1.4	Arvingers rett til å kreve skifte ved nytt ekteskap eller samboerskap	316
11.6.1.5	Arvingenes rett til å kreve skifte ved klanderverdige handlemåter	318
11.6.1.6	Særskilt livsarving som blir myndig	319
11.6.1.7	Når kan skifte kreves på vegne av en arving?	319
11.6.2	Hvem har rett til arv etter førstavdøde?	319
11.6.3	Arveandelenes størrelser	324
11.6.3.1	Hovedregel for skifte mellom førstavdødes og lengstlevendes arvinger	324
11.6.3.2	Uskifteformuen omfatter særeiemidler	325
11.6.3.3	Skifte mellom lengstlevende og avdødes arvinger	328

11.6.3.4	Delvise arveoppgjør har vært foretatt	329
11.6.3.5	Korreksjon gjennom vederlagskrav	334
11.6.4	Overgangsregler	336
12.	Uskifterett for samboere	337
12.1	Innledning	337
12.2	Vilkår for uskifterett og hva som kan overtas uskiftet	337
12.2.1	Noen grunnleggende vilkår	337
12.2.2	Betydningen av gjenlevende samboers personlige og økonomiske forhold	338
12.2.3	Hva kan overtas uskiftet?	338
12.2.3.1	Lovens utgangspunkt	338
12.2.3.2	Utvidet uskifterett i henhold til testament eller avtale ...	341
12.2.4	Hvem uskifterett gjelder overfor	343
12.2.5	Eksisterende uskiftebo må skiftes før nytt uskifte kan etableres ...	343
12.2.6	Formelle vilkår for å etablere uskifte	343
12.3	Ansvar for arvelaterens forpliktelser	345
12.4	Erverv etter at uskifte er etablert	345
12.5	Råderetten over uskifteformuen	348
12.6	Opphør av uskifte	348

DEL III

ARVERETT ETTER TESTAMENT .....

13.	Testamenters funksjon og særpreg som rettslig disposisjon	353
13.1	Nærmere om hva et testament er, og hvorfor vi har testasjonsfrihet	353
13.2	Testasjonsfrihetens utvikling - et kort historisk tilbakeblikk	356
13.3	Hva særpreger testasjoner som rettslige disposisjoner?	359
13.4	Oversikt over andre testamentsregler	363
13.5	Hvorfor begrenset råderett for testasjoner?	364
14.	Testamentsreglenes virkeområde	366
14.1	Testasjoner og andre dødsdisposisjoner	366
14.1.1	Rettslig betydning av at loven definerer «dødsdisposisjon»	366
14.1.2	Om vilkårsstrukturen og ulike betydninger av 'realitet'	368
14.1.3	Formål med regelen	371
14.1.3.1	Anførte formål	371
14.1.3.2	Om forutberegnelighet og formuleringens bruker-vennlighet	372
14.1.4	Opplegget videre	374

14.2	Når binder arvelaters avtaler og gaver uavhengig av form?	377
14.2.1	Betydningen av at arvelater var bundet	377
14.2.1.1	Avtalens innhold og oppfylleelsesplikt, herunder om overgang av eiendomsrett	377
14.2.1.2	Forholdet mellom oppfyllelse og «realitet»	380
14.2.2	Ville arvelater selv vært bundet? Særlig om proforma	382
14.2.2.1	Når er avtalerettslige utsagn bindende?	382
14.2.2.2	Proforma og sammenhengen med arvelaters motivasjon for og formål med disposisjonen	384
14.2.2.3	Om såkalt subjektiv og objektiv tilnærming til proforma og realitet	389
14.2.2.4	Nærmere om momenter ved en objektiv tilnærming til realitet	394
14.2.3	Binding og oppfyllelse i høyesterettspraksis	397
14.2.3.1	Generelt	397
14.2.3.2	Rt. 1961 s. 935 og Rt. 2008 s. 1589 som proformatilfeller	399
14.2.3.3	Rt. 2007 s. 776: Ikke formelt gjennomført gave i samlivsavtale	402
14.2.3.4	Rt. 2007 s. 776: problematiske spørsmål som ikke ble drøftet	405
14.2.3.5	HR-2017-716-A: overdragelse gjennomført på døds- leiet ansett gyldig etter en helhetsvurdering: objektiv proformavurdering?	410
14.2.4	Gaver gitt av en som snart skal dø, og som vet det	412
14.2.5	Disposisjoner som var ment oppfylt etter arvelaters død	416
14.2.5.1	Utgangspunkter	416
14.2.5.2	Nærmere om såkalte pleieavtaler o.l.	417
14.2.6	Oppsummering	419
14.3	Dødsdisposisjoner som testamentsreglene ikke gjelder for	421
14.4	Virkeområde i tid	425
15.	Evne og vilje til å testamentere	426
15.1	Testasjonsevne	426
15.1.1	Oversikt og begrunnelse	426
15.1.2	Betydningen av testators alder	426
15.1.3	Betydningen av testators mentale kapasitet	428
15.1.3.1	Manglende evne til å forstå eller vurdere testasjonen ...	428
15.1.3.2	Krav om årsakssammenheng	429
15.1.3.3	Sinnslidelse	430
15.1.3.4	Demens	431

15.1.3.5	Rus	433
15.1.3.6	Andre psykiske funksjonsnedsettelse	434
15.2	Testasjonsvilje	434
15.2.1	Innledning	434
15.2.2	Tvang og svik	435
15.2.3	Annen utilbørlig påvirkning	436
15.2.4	Krav om årsakssammenheng	438
16.	Formkrav ved testamentsopprettelse og vitnehabilitet	439
16.1	Oversikt	439
16.2	Formkrav for ordinære situasjoner	440
16.2.1	Skriftlighet og underskrift	440
16.2.2	To vitner, deres personlige kvalifikasjoner og deres oppgaver	443
16.2.3	Virkningen av at kravene til form og vitner ikke er overholdt	446
16.2.4	Bevisregler	447
16.3	Vitnenes habilitet	451
16.3.1	Oversikt. Begrunnelser for regler om vitnehabilitet	451
16.3.2	Når er en testasjon «til fordel for» noen?	452
16.3.3	Familierelasjoner som rammes	453
16.3.4	Andre relasjoner som rammes	455
16.3.5	Virkning av testasjon i strid med § 44	458
16.4	Formkrav for nødtestamenter	459
16.4.1	Oversikt. Begrunnelser for adgang til å opprette nødtestament ...	459
16.4.2	Når kan nødtestament brukes?	460
16.4.3	Muntlige vitnetestamenter	462
16.4.4	Skriftlig testament uten vitner	463
16.4.5	Tidsbegrenset gyldighet	465
17.	Grenser for testasjonsretten	466
17.1	Oversikt	466
17.2	Grenser for testasjoners innhold	467
17.2.1	Testasjoner som er åpenbart ufornuftige	467
17.2.2	Testasjoner i strid med lov og ærbarhet	469
17.2.3	Forbud mot stamhus, fideikomisser og å tilgodese personer som ikke er født eller unnfanget	472
17.3	Grenser av hensyn til legalarvingers rettigheter	473
17.3.1	Livsarvingers pliktdelskrav	473
17.3.1.1	Hva pliktdelskrav er, og hva det ikke er	473
17.3.1.2	Omfanget av pliktdelsarven og hva den beregnes av	474
17.3.1.3	Hvorfor verne deler av livsarvingenes arv mot testasjoner?	478

17.3.1.4	Krav på en andel eller sum, ikke på å overta eiendeler ...	479
17.3.1.5	Bestemmelser om rett til å overta bestemte eiendeler ...	480
17.3.1.6	Bestemmelser om formuesordning i livsarvingens ekteskap	481
17.3.1.7	Bestemmelser om livsarvingens råderett	481
17.3.1.8	Bestemmelser om arvegang etter livsarvingens død	485
17.3.1.9	Bestemmelser om å gjøre livsarving arveløs	487
17.3.1.10	Overgangsregler	489
17.3.2	Barns krav på en sum til livsopphold og utdanning mv.	489
17.3.3	Ektefellers vern	490
17.3.3.1	Indirekte vern via regler om formuesordning og deling ...	490
17.3.3.2	Krav om kunnskap om testamenter som reduserer legalarv	491
17.3.3.3	Minstearven er vernet mot testasjoner	494
17.3.3.4	Hvilket vern nyter retten til å overta eiendeler?	494
17.3.3.5	Krav om kunnskap for å frata retten til uskifte	496
17.3.4	Samboeres vern	496
18.	Tilbakekall og endring av testamenter	498
18.1	Oversikt. Adgangen til å endre og kalle tilbake. Begrunnelse	498
18.2	Formkravene ved tilbakekall og endring	499
18.2.1	Utgangspunkt: Samme regler som for å opprette testament	499
18.2.2	Tilbakekall ved ødeleggelse eller overstryking	500
18.2.3	Testament ødelagt i tilbakekallshensikt av andre enn testator	502
18.2.4	Testament ødelagt av andre årsaker	507
18.3	Arvepakter	509
18.4	Særregler for felles og gjensidige testamenter	514
18.4.1	Hva er felles og gjensidige testamenter?	514
18.4.2	Tilbakekall eller endring før de(n) andre av testatorene dør	516
18.4.3	Endring av sekundærdisposisjoner etter at en testator har overtatt arven etter testamentet	518
19.	Oppbevaring og fremleggelse av testamenter	523
19.1	Tingrettens rolle og oppgaver	523
19.1.1	Innledning	523
19.1.2	Innlevering, registrering og oppbevaring	523
19.1.3	Innsyns- og opplysningsrett og tingrettens taushetsplikt	525
19.1.4	Utlevering	526
19.1.5	Plikt til fremleggelse	526
19.2	Testament finnes ikke etter testators død	527

20. Tap av rettigheter etter og innsigelser mot testament.	
Godkjennelse av ugyldige testasjoner	530
20.1 Innledning	530
20.2 Frist for å kreve arv etter testament	531
20.3 Frist for å fremme innsigelser mot testasjoner	532
20.4 Godkjennelse av ugyldige testasjoner	534
21. Tolking og supplering av testamenter	537
21.1 Et særtrekk ved testamenttolking	537
21.2 Tolking og bevisvurdering	538
21.3 Formbundethet, korrigerende tolkingsresultater og beviskrav	540
21.4 Testators 'hypotetiske vilje'	543
21.4.1 Innledende bemerkninger	543
21.4.2 Forutsetning for testasjon svikter	544
21.4.2.1 Regelens virkeområde	544
21.4.2.2 Rettsvirkning: korleksjon eller ugyldighet. Beviskrav	545
21.4.2.3 Noen eksempler	546
21.4.2.4 Endrede forhold og betydningen av testators kunnskap	547
21.4.3 Bruk av testators hypotetiske vilje i andre tilfeller	548
21.4.4 Sensur av testators (hypotetiske) vilje gjennom tolking?	551
21.5 Suppleringsregler	552
21.6 Særskilte suppleringsregler for gjensidig og felles testament	556
DEL IV	
GRUNNLEGGENDE VILKÅR FOR OG BORTFALL AV ARVERETT	561
22. Grunnleggende vilkår for rett til arv	563
22.1 Arvelaters dødsfall må ha inntruffet	563
22.2 Arvingen må være unnfanget ved dødsfallet og leve ved arvefallet	564
22.2.1 Hovedregler	564
22.2.2 Tidsrekkefølgen av arvelaters og arvings dødsfall er ikke kjent	566
22.2.3 Arving og arvelater døde straks etter hverandre i samme hendelse	567
23. Bortfall av rett til arv	568
23.1 Avkall på arverett	568
23.1.1 Adgangen og behov for regulering	568
23.1.2 Hva kan avkallet omfatte?	569
23.1.3 Når er arvingen bundet av avkallet?	570
23.1.4 Rettsvirkning av avkall	572

23.2	Fradømmelse av arverett mv.	572
23.2.1	Hvorfor kan arverett fradømmes?	572
23.2.2	Den straffbare handlings følger som vilkår for fradømmelse	573
23.2.3	Fradømmelse av rett til arv, uskifte og deling av felleseie	575
23.2.4	«Kan» fradømmes: vurderingstema og momenter	576
23.2.5	Hvem kan kreve avgjørelse, og hvordan treffes den?	578
23.2.6	Virkningen av fradømmelse	579
23.3	Foreldelse av arverett	580
23.3.1	Bakgrunn	580
23.3.2	Den alminnelige foreldelsesfrist for rett til arv	581
23.3.3	Avbrytelse av foreldelsesfristen	581
23.3.4	Utsatt starttidspunkt for foreldelsesfristen	582

DEL V

OPPGJØRETS GJENNOMFØRING	587
24. Oppgjør ved skifte av dødsbo	589
24.1 Innledning	589
24.2 Privat eller offentlig skifte?	590
24.2.1 Før skifteform er avklart	590
24.2.2 Nærmere om privat skifte	591
24.2.3 Nærmere om offentlig skifte	594
24.2.4 Særlig om der stiftelser opprettes ved testament	598
24.3 Overtakelse eller salg av eiendeler?	602
24.3.1 Utgangspunkter	602
24.3.2 Arvingene er enige	603
24.3.3 Lengstlevende ektefelles rett til å beholde eller overta eiendeler	605
24.3.3.1 Eiendeler av personlig karakter mv.	605
24.3.3.2 Eiendeler som lengstlevende eier fullt ut eller i det	
vesentlige	607
24.3.3.3 Felles bolig, innbo og næringsløsøre	611
24.3.4 Lengstlevende samboers rett til å overta bolig og innbo	617
24.3.5 Rett til å overta eiendom i henhold til odels- eller åsetesrett	619
24.3.6 Rett til å overta eiendeler ellers	620
24.3.7 Verdsettelse av eiendeler som beholdes eller overtas	625
24.3.8 Rett til å kreve eiendeler solgt og regler om salget	628
24.3.9 Frist for å overføre landbrukseiendom til ny eier	630
24.3.10	
Oppgjøret	631

25. Avvik fra skifteoppgjørreglene: Noen spesialtilfeller	635
25.1 Bo av liten verdi	635
25.2 Avdøde har ikke arvinger	636
25.3 Forbigåtte og fraværende arvinger – tilbakeføring av arv	638
DEL VI	
OPPGJØR MED INTERNASJONALE FORGRENINGER	643
26. Sentrale internasjonal-privatrettslige arve- og skifteregler	645
Kilder	651
Litteratur	651
Forarbeider	659
Lov- og forskriftsregister	661
Dommer og kjennelser	679
Stikkordregister	685